

УДК 365:332
JEL Classification: O18
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-1-380-386>

ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ ДОСТУПНОГО ЖИТЛА В КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ НА ПЕРІОД ДО 2028 РОКУ

© 2025 ДМИТРЕНКО І. Д., ШАНДАР А. М.

УДК 365:332
JEL Classification: O18

Дмитренко І. Д., Шандар А. М. Виклики та перспективи реалізації програми доступного житла в Київській області на період до 2028 року

У статті обґрунтовано важливість і необхідність вирішення проблеми забезпечення доступним житлом населення в Україні, зокрема вразливих категорій осіб, на прикладі Київської області. Аналіз наукових праць провідних учених довів актуальність теми. Житловій проблематиці присвячено чимало публікацій, зокрема вони стосуються сфери житлової політики, законодавчо-нормативного забезпечення, варіативної кількості житлових програм, основних вразливих груп населення, які потребують найбільшого захисту, тощо. Метою дослідження є визначення викликів та розширення можливих перспектив реалізації програми доступного житла на прикладі Київської області на основі аналізу практики її реалізації. Програма покликана вирішувати житлову проблему ветеранів війни та внутрішньо переміщених осіб шляхом реалізації двох напрямків: грошова підтримка та іпотечні житлові кредити. Вона розрахована на забезпечення житлом 270 сімей, причому на 30 квартир більше передбачено на напрям пільгових іпотечних кредитів. Моніторинг Програми доступного житла в Київській області дозволив ідентифікувати основні виклики, зокрема зазначено економічні ризики, пов'язані з інфляційними процесами та зростанням цін; обмежена кількість одержувачів житла в рамках Програми, а також відсутність чітких критеріїв для відбору кандидатів, що може викликати недовіру до програми. У результаті дослідження обґрунтовано пропозиції щодо вдосконалення та підвищення ефективності реалізації Програми: переглянути фінансове забезпечення, обґрунтувати ключові критерії вибору для учасників Програми, розгорнути діяльність щодо розробки загальнодержавних заходів вирішення житлових питань. Перспективним напрямком подальших досліджень вбачаємо переосмислення житлової політики країни та обґрунтування релевантних пропозицій щодо заходів поліпшення житлових умов населення.

Ключові слова: житлова політика, житлове будівництво, житлова програма, поліпшення житлових умов, якість життя, внутрішньо переміщені особи (ВПО), ветерани війни, ризики.

Рис.: 4. **Бібл.:** 15.

Дмитренко Ілля Дем'янович – студент факультету управління персоналом, соціології та психології, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (просп. Берестейський, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: illia.dmytrenko.28@gmail.com

Шандар Анна Михайлівна – доктор філософії, доцент кафедри соціоекономіки та управління персоналом, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (просп. Берестейський, 54/1, Київ, 03057, Україна)

E-mail: anna_shandar@kneu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7363-9038>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1761161/anna-shandar/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57979744400>

UDC 365:332
JEL Classification: O18

Dmytrenko I. D., Shandar A. M. Challenges and Prospects for the Implementation of the Affordable Housing Program in the Kyiv Region until 2028

The article substantiates the importance and necessity of addressing the issue of providing affordable housing for the population in Ukraine, particularly for vulnerable categories of individuals, using the Kyiv region as an example. An analysis of the scientific works of leading scholars has proven the relevance of the topic. Numerous publications are dedicated to housing issues, particularly concerning housing policy, legislative and regulatory support, a variable number of housing programs, and the main vulnerable groups of the population that require the most protection, among others. The aim of the research is to identify challenges and expand possible prospects for the implementation of the affordable housing program based on an analysis of the practice of its implementation in the Kyiv region. The program is designed to address the housing problem of war veterans and internally displaced persons through the implementation of two directions: financial support and mortgage housing loans. It is further designed to provide housing for 270 families, with 30 more apartments allocated for the preferential mortgage loan direction. Monitoring of the Affordable Housing Program in the Kyiv region has identified key challenges, including economic risks associated with inflationary processes and rising prices; a limited number of housing recipients within the Program, as well as the lack of clear criteria for selecting candidates, which may lead to distrust in the program. As a result of the study, proposals have been substantiated for improving and enhancing the effectiveness of the Program's implementation: reviewing financial support, substantiating key selection criteria for Program participants, and expanding activities to develop nationwide measures to address housing issues. We see the prospective direction for further research as rethinking the country's housing policy and substantiating relevant proposals for measures to improve the housing conditions of the population.

Keywords: housing policy, housing construction, housing program, improvement of housing conditions, quality of life, internally displaced persons (IDPs), war veterans, risks.

Fig.: 4. **Bibl.:** 15.

Dmytrenko Ilyia D. – Student of the Faculty of Personnel Management, Sociology and Psychology, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (54/1 Beresteiskyi Ave., Kyiv, 03057, Ukraine)

E-mail: illia.dmytrenko.28@gmail.com

Shandar Anna M. – PhD, Associate Professor of the Department of Socio-Economics and Personnel Management, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (54/1 Beresteiskyi Ave., Kyiv, 03057, Ukraine)

E-mail: anna_shandar@kneu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7363-9038>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1761161/anna-shandar/>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57979744400>

Проблема забезпечення громадян житлом є однією з ключових для економічного і соціального розвитку країни, оскільки вона безпосередньо впливає на добробут громадян, стабільність родин і якість життя загалом. У сучасних умовах урядові ініціативи у сфері житлового будівництва, надання доступних житлових кредитів та забезпечення соціального житла стають важливими інструментами підтримки населення. Особливої актуальності ця тема набуває в Київській області, де значна кількість людей зіштовхується з труднощами отримання якісного та доступного житла. Сучасні виклики, пов'язані зі зростанням чисельності населення, внутрішнім переміщенням осіб, а також економічною нестабільністю, зумовлюють необхідність комплексного підходу до вирішення житлових проблем як на регіональному, так і на національному рівнях.

Житлова політика України завжди перебувала в центрі уваги наукової спільноти. Підтвердженням цього є усебічні дослідження питань житла в контексті соціальної політики, пільгового кредитування, рівня та якості життя населення, забезпечення соціального захисту тощо. Лопушняк Г. С. представила ґрунтовне дослідження реалізації державної житлової політики, проаналізувавши практику реалізації програм, а також здійснила огляд зарубіжних практик, що дозволило обґрунтувати пропозиції щодо поліпшення житлових умов населення в Україні [1]. Поплавська О. М. та Кіндій А. С. [2] у дослідженні демонструють динаміку обсягів житлового будівництва, вплив макроекономічних факторів на цей ринок, регіональні відмінності у стані будівництва, а також питання капітальних інвестицій і державної підтримки через програми іпотечного кредитування. Кичко І. І. [3] розглядає питання рівня задоволення житлових потреб населення, впливу соціально-економічних умов на рівень життя, процесів урбанізації та їх наслідки для житлового фонду. Також дослідниця аналізує можливі заходи з розвитку житлового будівництва, капітального ремонту та інфраструктури. Забаштанський М. та Євтушенко Ю. [4] досліджують організацію фінансових відносин у сфері житлово-

го будівництва, джерела фінансування, вплив інноваційних технологій на будівництво, а також проблеми, пов'язані з обмеженістю фінансових ресурсів, зниженням попиту та зростанням собівартості будівництва. Вони також аналізують роль держави у підтримці житлового будівництва та можливості залучення міжнародної допомоги. Мельник М. та Лещух І. [5] здійснили аналіз існуючих державних програм житлового кредитування, особливо для молоді, та обґрунтовують їх ефективність. Вони також розглядають проблеми, з якими стикається молодь при участі у державних програмах, та пропонують рекомендації для покращення умов отримання житла. Мазур А. Б., Медвідь Л. П. [6] провели компаративний аналіз нових державних програм житлового забезпечення в Україні, зокрема довгострокового іпотечного кредитування «Є-селя» та оренди власного житла з правом викупу «Domivka+».

Особлива увага приділяється участі в цих програмах військовослужбовців та членів їх сімей на пільгових умовах. Козик В. В. і Данчак А. І. [7] дослідили проблеми житлової політики в Україні, звертаючи особливу увагу на соціальне та доступне житло. Авторами проаналізовано законодавчі основи, визначено категорії громадян, які мають право на отримання житла, також розглянуто джерела фінансування для будівництва. Механізми захисту права на житло та законодавчі основи стали об'єктом наукового дослідження Степанової Т. В., Левенець А. В. [8]. Автори висвітали такі питання, як судовий захист права на житло, розглянули приклади захисту прав громадян, включаючи рішення Конституційного Суду України, міжнародні стандарти і практики. Не оминула увагою наукова спільнота проблематику масштабів руйнувань житлового фонду під час війни. Реут А. Г., Когатько Ю. А. [9] здійснили аналіз методів забезпечення тимчасовим та постійним житлом внутрішньо переміщених осіб (ВПО) і постраждалих від війни. Окремо у статті розглянуто питання оренди житла та фінансові аспекти відбудови житла, включаючи міжнародні інвестиції та

допомогу. Комнатний С. О. [10] узагальнив заходи держави щодо забезпечення житлом ВПО, проаналізував нормативно-правову базу, існуючі програми та визначив їх ефективність, на основі чого обґрунтував гостру необхідність реформування державної житлової політики.

Враховуючи наявний теоретико-методологічний базис та здійснені ученими ґрунтовні напрацювання, подальшого вивчення та аналізу потребує точкове опрацювання програм житла, а також моніторинг механізму їх забезпечення.

Метою дослідження є визначення викликів та розширення можливих перспектив реалізації програми доступного житла на прикладі Київської області на основі аналізу практики її реалізації.

Соціально-економічна проблема забезпечення доступним житлом є однією з найгостріших у сучасній Україні, особливо на тлі економічної та соціальної нестабільності, зростання вартості життя та значного соціального розшарування населення. Аналіз житлових програм [11] в Україні показує, що майже в кожній області діє така програма, при цьому кожна направлена на такі групи населення, які найбільше потребують вирішення житлового питання.

Об'єктом дослідження є Київська область – один із найрозвинутіших регіонів України, що також відчуває необхідність забезпечення населення доступним житлом. Стрімке

зростання цін на нерухомість, обмежені фінансові можливості населення та складність отримання іпотечних кредитів створюють ситуацію, коли для багатьох громадян власне житло залишається майже недосяжною мрією. Ця проблема особливо актуальна для молодих сімей, соціально незахищених категорій населення, ВПО та інших вразливих груп населення, які потребують соціального захисту з боку держави.

Відповіддю на ці виклики стала розробка «Програми будівництва (придбання) доступного житла в Київській області на 2024–2028 роки», яка покликана не лише полегшити процес отримання власного житла для різних категорій населення, але й сприяти скороченню нерівності, підтримці будівельної галузі та житлового будівництва. Зауважимо, що метою програми є «... створення належних умов для забезпечення громадян доступним житлом, які зареєстровані та постійно проживають на території Київської області, та потребують поліпшення житлових умов відповідно до законодавства або у яких відсутнє у власності житло, шляхом надання державної підтримки на будівництво (придбання) доступного житла або пільгових іпотечних житлових кредитів, а також будівництва доступного житла» [12].

Згідно з Програмою станом на 01.01.2022 р. у Київській області на квартирному обліку було зареєстровано 32,0 тис. громадян (рис. 1).

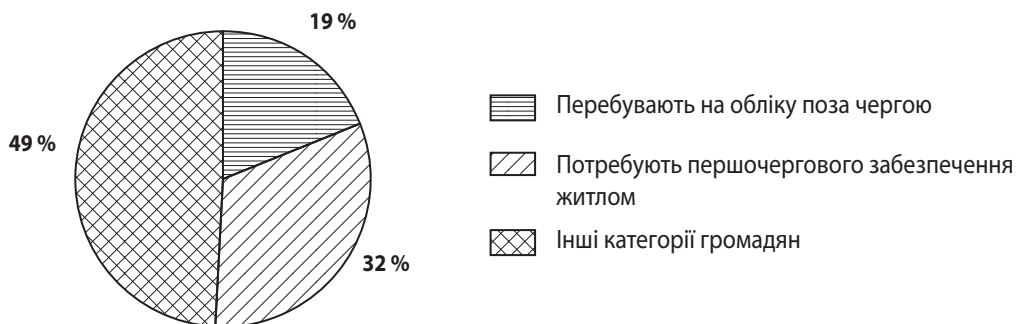

Рис. 1. Структура чисельності громадян, що перебувають на квартирному обліку в Київській області, %

Джерело: побудовано на основі [12].

Для реалізації цієї Програми поставлено завдання, які можна узагальнити за такими напрямками:

- ✦ соціальні (вирішення житлових питань населення);
- ✦ організаційно-нормативні (пов'язані з урегулюванням нормативно-правового та організаційного забезпечення);
- ✦ економічні (передбачають вирішення фінансових питань).

Програмою передбачено реалізацію двох напрямків: у вигляді грошової підтримки та іпотечних житлових кредитів (рис. 2). Умови щодо вибору житла є обмежені: вартість 1 м² загальної площі житла не повинна перевищувати граничну вартість 1 м² житла; розмір підтримки розраховують, спираючись на нормативи площі (21 м² загальної площі житла на 1 ос. та додатково 10,5 м² на сім'ю), у разі перевищення вартість сплачує одержувач.

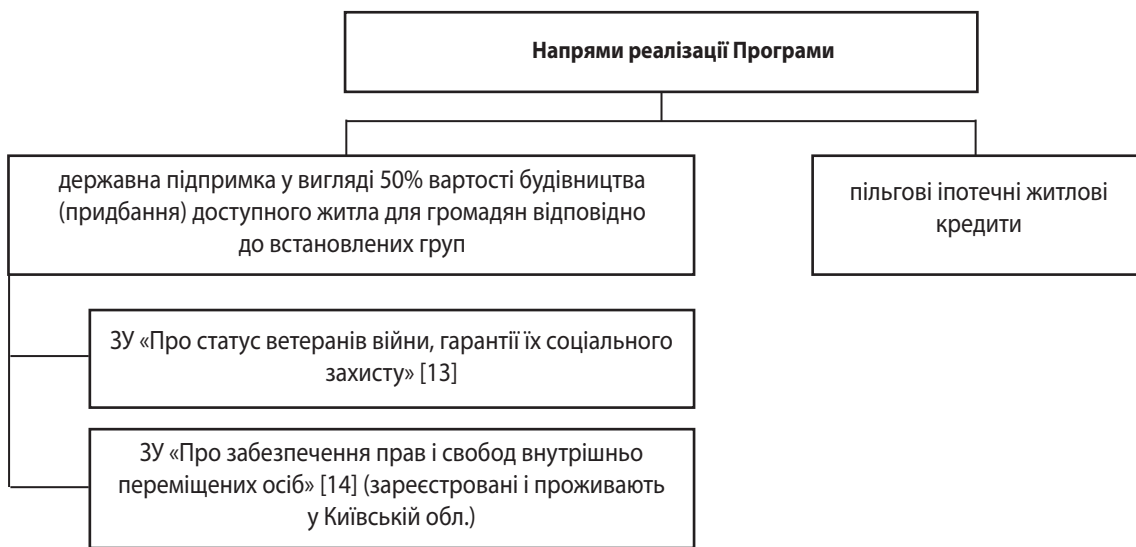

Рис. 2. Напрями реалізації Програми

Джерело: побудовано на основі [12, с. 7–8; 13; 14].

Однак, попри амбітні цілі програми, її реалізація може стикатися із певними викликами. Вбачаємо, що ключовою проблемою є обмеженість фінансових ресурсів як на державному, так і на місцевому рівнях, що може значно уповільнити або навіть призупинити реалізацію окремих етапів програми (рис. 3). Як можемо бачити, обсяг фінансових ресурсів для реалізації Програми встановлено на одному рівні, за винятком першого року. Загальна сума коштів становить близько 0,6 млрд грн. Зростання цін на будівельні матеріали та інфляційні ризики можуть викликати необхідність перегляду бюджетів окремих проектів, що спричи-

нене збільшенням їх вартості і водночас зменшенням доступності житла для учасників Програми.

Визначене Програмою ресурсне забезпечення дозволяє реалізувати побудову (купівлю) 16 200 м² загальної площі житла. Враховуючи тенденції зростання цін житла в області (особливо в районах, наближених до Києва), інфляцію та нестабільність економіки в Україні в сучасних турбулентних умовах, є причини прогнозувати ризики для Програми. Вони можуть полягати в тому, що за 4 роки реалізації програми ціни на житло значно зростуть, і загальна сума площі, яку Програма змо-

Рис. 3. Ресурсне забезпечення Програми по роках, 2024–2028 рр.

Джерело: побудовано на основі [12].

же забезпечити, стане значно меншою. Також нестабільне фінансове становище кожної української сім'ї може призвести до того, що не всі учасники Програми зможуть виплатити навіть 50 % від суми за житло. Також варто зауважити, що сучасній сім'ї буде замало тієї площі квартири, на яку розрахований бюджет, що, своєю чергою, може призвести до зменшення привабливості Програми.

Згідно з положеннями Програми, до кінця її реалізації планується забезпечити житлом 270 сімей, причому на 30 квартир більше передбачено на напрям пільгових іпотечних кредитів (рис. 4).

Згідно з положеннями Програми, до кінця її реалізації планується забезпечити житлом 270 сімей, причому на 30 квартир більше передбачено на напрям пільгових іпотечних кредитів (рис. 4).

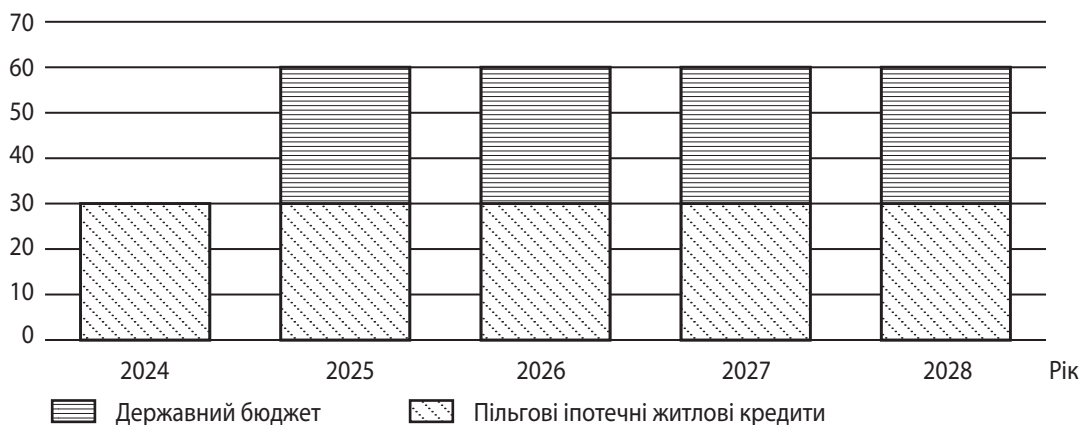

Рис. 4. Забезпечення житлом за напрямками Програми, кількість квартир

Джерело: побудовано на основі [12, с. 10].

Однак, якщо взяти до уваги попередні дані, наведені в документі, то станом на липень 2023 р. близько 24 % ВПО не мають житла, оскільки їхні будинки пошкоджено або повністю зруйновано. Це є суттєвою проблемою, адже, згідно з даними Міжнародної організації з міграції (IOM UN Migration), станом на квітень 2024 р. кількість зареєстрованих ВПО у Київській області становила 268 тис. ос., у Києві – 343 тис. ос. Це третя за кількістю переміщених осіб область (не враховуючи Київ) після Дніпропетровської та Харківської [15, с. 2]. Таким чином, Програма може покрити потреби в житлі лише незначної частини вразливих категорій населення. Це свідчить про те, що, на жаль, масштаб реалізації Програми є недостатнім для того, щоб суттєво вплинути на ситуацію з житлом для українців, які залишилися без домівок через війну та руйнування. Найявністю такої великої кількості людей без житла потребує більш масштабних і системних рішень, які виходять за межі цієї Програми.

формування списку осіб, які претендують на отримання пільгового житла. Вона також схвалює як перелік кандидатів, так і об'єкти будівництва, що будуть доступні для учасників Програми. Однак у документі не уточнено, за якими саме критеріями комісія буде приймати рішення про відбір кандидатів. Відсутність чітких вказівок щодо того, які категорії осіб матимуть пріоритет для отримання житла або які критерії визначають потребу в житлі, створює складність розуміння цього процесу, що може викликати певну упередженість та вплинути на довіру населення.

ВИСНОВКИ

Програма забезпечення доступним житлом у Київській області на 2024–2028 рр. має на меті вирішення надзвичайно гострої проблеми житлової кризи в Україні соціально незахищених верств населення, серед яких ВПО та ветерани війни. Програма передбачає ряд соціальних ініціатив, включаючи державну підтримку на придбання житла та пільгові іпотечні кредити, однак аналіз показав, що її реалізація стикається із певними викликами.

По-перше, існують економічні ризики запланованої реалізації Програми, пов'язані з дією інфляційних процесів (зокрема, зростання цін і зниження купівельної спроможності), які можуть у кінцевому результаті вплинути на доступність житла для учасників Програми. По-друге, кількість одержувачів житла, яких планує охопити Програма, є вкрай малою порівняно із кількістю сімей, що потребують вирішення житлової проблеми. Отже,

Щодо умов вибору кандидата на отримання соціальної допомоги слід зазначити таке. У положенні Програми чітко зазначено, що підставою для вибору кандидатів на отримання пільгових іпотечних житлових кредитів стане рішення комісії, яка затверджується рішенням Київської обласної державної адміністрації. Комісія, до складу якої входять представники Київської обласної ради та, за можливості, представник Державного фонду сприяння молодіжному житловому будівництву, здійснює розгляд пропозицій щодо

необхідно й надалі проводити заходи в рамках реформування житлової політики як на обласному, так і на державному рівні. *По-третє*, відсутність чітких критеріїв для відбору кандидатів на отримання житла може викликати недовіру до Програми та сприяти поширенню упередженості в рішенні комісії. Таким чином, важливо доповнити Програму чіткими і прозорими критеріями, які б гарантували зрозуміле трактування змістовності доступу до пільгового житла, враховуючи реальні потреби кожної сім'ї чи особи.

З огляду на здійснений аналіз слід вказати на об'єктивну важливість та актуальність реалізації досліджуваної житлової Програми, при цьому вона потребує уточнення деяких аспектів для забезпечення ефективної реалізації. Зокрема, необхідно переглянути обсяги фінансування, адаптувати Програму до економічних реалій та уніфікувати вимоги, розробивши певні рівні пріоритетності для кандидатів. Важливо також розширити масштаби Програми для охоплення більшої кількості вразливих родин, що дозволить суттєво поліпшити на житлову ситуацію в регіоні. Урахування вказаних аспектів дозволить підвищити ефективність Програми та сприяти досягненню важливої соціально-економічної проблеми забезпечення житлових умов для громадян, які опинилися у скрутних житлових умовах через війну чи інші обставини. Подальші дослідження стосуватимуться обґрунтування заходів щодо вирішення проблеми житлового забезпечення населення країни. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Лопушняк Г. С. Житлова політика як складова державної соціальної політики України: практика і проблеми реалізації. *Економіка України*. 2012. № 1. С. 79–90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2012_1_9
2. Поплавська О. М., Кіндій А. С. Ринки житлового будівництва регіонів України: проблеми та перспективи відновлення у повоєнний період. *Актуальні проблеми економіки*. 2023. № 5. С. 54–64. DOI: 10.32752/1993-6788-2023-1-263-54-64
3. Кичко І. І. Житлове будівництво в Україні у контексті урбаністичних та демографічних змін. *Демографія та соціальна економіка*. 2021. № 3. С. 155–168. DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2021.03.155>
4. Забаштанський М. М., Євтушенко Ю. В. Роль кредитно-інвестиційних інститутів у активізації розвитку підприємств житлового будівництва. *Трансформаційна економіка*. 2023. № 5. С. 41–46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-5-7>

5. Мельник М., Лещух І. Молодіжна житлова політика в Україні: інструменти та особливості реалізації в умовах воєнного часу. *Академічні візії*. 2024. Вип. 33. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13253822>
6. Мазур Л. Б., Медвідь Л. П. Оцінка ефективності виконання нових державних програм житлового забезпечення за умов участі в них військовослужбовців та членів їх сімей. *Аналітико-порівняльне правознавство*. 2024. № 3. С. 77–84. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.03.12>
7. Козик В. В., Данчак Л. І. Соціальне доступне житло: проблеми формування та фінансування. *Регіональна економіка*. 2009. № 3. С. 169–174. URL: https://www.re.gov.ua/re200903/re200903_169_KozykVV,DanchakLI.pdf
8. Степанова Т. В., Левенець А. В. Захист права на житло: конституційно-правові засади та судова практика. *Правова держава*. 2023. Вип. 49. С. 29–38. DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2023.49.276019>
9. Реут А. Г., Когатько Ю. Л. Житлова проблема в Україні на тлі війни 2022 року. *Демографія та соціальна економіка*. 2022. № 3. С. 123–144. DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2022.03.123>
10. Комнатний С. О. Деякі пропозиції до реформування державної житлової політики України у воєнний і повоєнний періоди. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2022. № 1. С. 78–84. DOI: <https://doi.org/10.33270/01222302.78>
11. Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву. URL: <https://www.molod-kredit.gov.ua/>
12. Програма будівництва (придбання) доступного житла в Київській області на 2024–2028 роки. URL: <https://kor.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/4-Proiekt-KOR-Dostupnoho-zhytla-03.05.2024.pdf>
13. Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22.10.1993 р. № 3551-XII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>
14. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» від 20.10.2014 р. № 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>
15. Звіт про внутрішнє переміщення населення в Україні. Опитування загального населення. Раунд 16. Квітень 2024. URL: https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmzbd11461/files/reports/IOM_UKR_GPS_Internal%20Displacement%20Report_Round%2016_UA_June%202024.pdf

REFERENCES

- Derzhavnyi fond spriyannia molodizhnomu zhytlovomu budivnytstvu. <https://www.molod-kredit.gov.ua/>
- Komnatnyi, S. O. "Deiaki propozytsii do reformuvannia derzhavnoi zhytlovoi polityky Ukrainy u voieniui

- i povoienni periody" [Certain Proposals for Reforming the State Housing Policy of Ukraine in the War and Postwar Period]. *Filosofski ta metodolohichni problemy prava*, no. 1 (2022): 78-84.
DOI: <https://doi.org/10.33270/01222302.78>
- Kozyk, V. V., and Danchak, L. I. "Sotsialne dostupne zhytlo: problemy formuvannia ta finansuvannia" [Social and Available Dwelling: Problems of Forming and Financing]. *Rehionalna ekonomika*. 2009. https://www.re.gov.ua/re200903/re200903_169_KozykVV,DanchakLI.pdf
- Kychko, I. I. "Zhytlove budivnytstvo v Ukraini u konteksti urbanistychnykh ta demohrafichnykh zmin" [Housing Processes in Ukraine in the Context of Urban and Demographic Changes]. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*, no. 3 (2021): 155-168.
DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2021.03.155>
- [Legal Act of Ukraine] (1993). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2014). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>
- Lopushniak, H. S. "Zhytlova polityka yak skladova derzhavnoi sotsialnoi polityky Ukrainy: praktyka i problemy realizatsii" [Housing Policy as a Component of the State Social Policy of Ukraine: Practice and Implementation Problems]. *Ekonomika Ukrainy*. 2012. http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2012_1_9
- Mazur, L. B., and Medvid, L. P. "Otsinka efektyvnosti vykonannia novykh derzhavnykh program zhytlovoho zabezpechennia za umov uchasti v nykh viiskovosluzhbovtziv ta chleniv yikh simei" [Assessment of the Effectiveness of New Government Housing Programs for Military Personnel and their Families]. *Analytyko-porivnialne pravoznavstvo*, no. 3 (2024): 77-84.
DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.03.12>
- Melnyk, M., and Leshchukh, I. "Molodizhna zhytlova polityka v Ukraini: instrumenty ta osoblyvosti realizatsii v umovakh voiennoho chasu" [Youth Housing Policy in Ukraine: Tools and Implementation Features in Wartime Conditions]. *Akademichni vizii*, no. 33 (2024).
DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.13253822>
- "Prohrama budivnytstva (prydbannia) dostupnoho zhytla v Kyivskii oblasti na 2024-2028 roky" [Program for the Construction (Acquisition) of Affordable Housing in the Kyiv Region for 2024-2028]. <https://kor.gov.ua/wp-content/uploads/2024/05/4-Proiekt-KOR-Dostupnoho-zhytla-03.05.2024.pdf>
- Poplavska, O. M., and Kindii, A. S. "Rynok zhytlovoho budivnytstva rehioniv Ukrainy: problemy ta perspektyvy vidnovlennia u povoienni period" [Market of Residential Construction in the Regions of Ukraine: Problems and Prospects of Recovery in the Post-War Period]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 5 (2023): 54-64.
DOI: [10.32752/1993-6788-2023-1-263-54-64](https://doi.org/10.32752/1993-6788-2023-1-263-54-64)
- Reut, A. H., and Kohatko, Yu. L. "Zhytlova problema v Ukraini na tli viiny 2022 roku" [Housing Problem in Ukraine on the Background of War 2022]. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*, no. 3 (2022): 123-144.
DOI: <https://doi.org/10.15407/dse2022.03.123>
- Stepanova, T. V., and Levenets, A. V. "Zakhyst prava na zhytlo: konstytutsiino-pravovi zasady ta sudova praktyka" [Protection of the Right to Housing: Constitutional and Legal Principles and Court Practice]. *Pravova derzhava*, no. 49 (2023): 29-38.
DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2023.49.276019>
- "Zvit pro vnutrishnie peremishchennia naselennia v Ukraini. Opytuvannia zahalnoho naselennia. Raund 16. Kvitien 2024" [Report on Internal Displacement in Ukraine. General Population Survey. Round 16. April 2024]. https://dtm.iom.int/sites/g/files/tmz-bdl1461/files/reports/IOM_UKR_GPS_Internal%20Displacement%20Report_Round%2016_UA_June%202024.pdf
- Zabashantskyi, M. M., and Yevtushenko, Yu. V. "Rol kredytno-investytsiinykh instytutiv u aktyvizatsii rozvytku pidpriemstv zhytlovoho budivnytstva" [The Role of Credit and Investment Institutions in the Activation of the Development of Housing Construction Enterprises]. *Transformatsiina ekonomika*, no. 5 (2023): 41-46.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2023-5--7>